

Nyt

Kære alle medlemmer,

Der er lidt nyt fra vores generalforsamling. Herunder ses beretningen og referat af vores generalforsamling 2022

Beretning

Generalforsamlingen den 10. marts 2022

Indledning

Velkommen til vores 9. ordinære generalforsamling.

Vi har nu haft 2 år præget af corona. Det første år var ganske anderledes end de foregående år. Men det andet år, der nu er gået, har ikke været så specielt. De udendørs aktiviteter har været ok, med lidt begrænsninger. Indendørs var igen i år 2 præget af aflysninger og udsatte aktiviteter, f.eks. afholdt vi generalforsamling i maj 21.

Vi havde fortsat gæster fra mange steder i Danmark og fik her gode samtaler om haver og planter.

Endnu et år gentog det sig, hvor vi kunne sælge rigtig mange potteplanter og rigtig mange frøposer.

Foreningen

Foreningen har fokus på reliktplanter gennem oplysning, dyrkning og anvendelse

Vi har 131 medlemmer + nogle støtte-medlemmer.

Der er 30 tilknyttet havelauget

Bestyrelsen mødtes sidste periode 8 gange, de sidste møder var præget af corona-afbud.

Året var også præget af mange henvendelser, fra grupper, institutioner, som ønsker vores hjælp, vores deltagelse i events og naturligvis altid om vores planter.

Foreningens formål

Foreningen driver Middelalderhaven i Stege

Vi har nu arbejdet 7 år i Middelalderhaven

I marts 2015 startede vi, ryddede op, lagde an til hegn Og stien, i dag må havelaugets medlemmer gerne møde frem 2 x 35 gange på en sæson. Aktiviteterne er vokset.

Det varede nogle måneder i foråret før vi var igennem alle bede og tilknyttede opgaver, vi gravede småplanter op, samlede frø, organiserede skilte, vandede nye planter, lavede kompost, såede og lavede nye planter. Græs, hæk, kanter nåede vi også.

Der kom lidt færre frivillige i foråret og det kunne mærkes! Der kom heldigvis nye frivillige sommer og efterår – og det kunne sagtens mærkes.

Arbejdet med Formidlingsterrassen var mere omfattende end beregnet. Men heldigvis nåede vi frem til et flot resultat. F-terrassen kan fortsat anvendes til flere formål og der er fortsat muligheder for indretning.

Arbejdet med honningbierne er altid præget af, at nogle af dem forsøger at flygte, der er så en periode hvor der ikke er meget aktivitet og det kan ses på mængden af honning.

Men bierne er sammen med alle de vilde insekter dygtige til at bestøve vores blomster, vi får mange frugter og mange frø.

2 fra havelauget passer nu bierne og det er godt, samtidig med at andre medlemmer også yder hjælp. Vi har medlemskab hos de lokale bifolk-

Vores kompost bliver tilført gødning og lidt kalk når den stikkes om. Det er altså et godt produkt og den store mængde bliver kørt ud i trillebør og kan cirka dække halvdelen af vore bede årligt. Der er så allerede en ny portion klar, som lige skal overvintre/oversomre. Naturens kredsløb er vigtige.

Efter 4 år fik vi gang i kalkkostene.

Det lykkedes os ikke at købe hjælp til kalkning, men lige pludselig tog det fart, i eftersommeren var der er godt hold og kirkemuren blev klargjort og fik 2 lag kalk + kalkvand.

Vandhullet groede til, især Top-Star og Lyse-Siv bredte sig, vandfladen blev mindre og nogle planter forsvandt. I år skal vi efterplante – hente vandplanter i naturen ellers må de købes. Med et kit fra Stege Skole målte vi pH – næsten 7 og dermed neutral.

I en have med mange kanter er det hele tiden meget arbejde. Græskanterne er nu borte, det betyder at det er nemmere at vedligeholde. Planterne skal fortsat blive i bedet, så de ikke vokser ud i stierne.

Vore frugttræer blev beskåret, det er et stort arbejde, mon der bliver podet i år?

Der er igen samlet ca. 150 forskellige slags frø, nogle i tusindvis andre ganske få.

Foreningen arbejder for at bevare, registrere og formidle reliktplanterne, især på Møn og gerne i kommunen

Vi deltog i De vilde blomsters Dag, igen i Stege. Få gæster udefra, fandt flere Enbo Galdebær på ruten i Stege.

Vores oversigt "Planter i 9 sogne" blev opdateret

Adopter en reliktplante kan blive en værdifuld aktivitet.

Vore potteplanter er populære og i 2021 formidler og sælger vi i alle verdenshjørner i vort land, potteplanter sælges også henover sommeren.

Vore frø kommer langt omkring, vi præsenterer flotte poser og har over 180 forskellige frø i glas. Frøposer kan også sendes med post.

Vi formidler vore planter på omvisninger, egne aktiviteter som sommerudflugten og ved henvendelser fra historiske haver.

Nu starter vi et stort projekt, de levende fortidsminder skal registreres. Vores Projekt 2022 – 24 blive snart sendt ud i verden, til medlemmerne, kommune, naturvejledere, naturfredningsforening mv.

Foreningen arbejder for at udbrede kendskabet til historiske planter, historiske haveanlæg og tager initiativ til foredrag, ture, ekskursioner og omvisninger

Vi var inviteret til Præstø, hvor de har anlagt en lille munkehave, de vil gerne fortælle historien om Antonittermunkene.

Vi var inviteret til Historisk-Botanisk Have som blev 100 år, vi havde vores bod med og talte med både høj og lav. Vi har leveret mange planter og frø, de har jo ikke selv den samme organisation som os.

Vi deltog i Rønnebæksholms dejlige have, med alle kvaksalverens urter og produkter.

Vi samarbejder med den nye have i Løgumkloster, de handler gerne hos os.

Vi havde få ture og omvisninger i Middelalderhaven.

Biosfære Møn havde besøg fra flere verdensdele og ønskede at se Middelalderhaven.

Foreningen ønsker at fremme botaniske oplevelser og foreslå stiforløb i lokalområdet

Vi havde ture lokalt for at lære om planter og for 2. gang deltog vi i De vilde blomsters Dag, som en søndag i juni afholdes i hele Norden.

Kommunen er i gang med en helhedsplan for Stege Vold, vi har fremsendt lidt om de historiske planter. En tur fra Sund til Nor kan sikkert blive en oplevelse og her kan man møde mange planter.

Foreningen vil anvende de historiske planter, formidle recepter, metoder og produkter

En middelalderhave har mange planter, som har været anvendt og som fortsat kan anvendes. De blev jo medbragt hertil, da de skulle vokse i Klosterhaven eller Herregårdshaven.

Hele sidste år var bestyrelsen optaget af, at vi burde fremstille en bog med recepter og opskrifter. Det er jo både godt og interessant at udgive noget om planternes mange anvendelsesmåder.

Til sidst landede vi på denne Kalender:

En kalender, med 365 sider, med planter alle dage/hele året.

En kalender, som pryder dit bord med tekst og foto.

Læs om planternes udseende, deres egenskaber og anvendelse.

Læs om bestøvning, opskrifter, indsamling og høst

Vi satte vore planter tematisk og de fleste temaer danner jo grundlag for, at vi laver produkter

Der blev vist sat rekord i 2021 og fremstillet mange produkter, vi forsøger at holde priserne på et rimeligt niveau, vi har unikke produkter og det er vel rimeligt at haven tjener lidt, dog kan man få mange varer billigt i lavprismarkedet. Julemarkederne gav ikke det salg vi havde håbet, coronaen har noget af skylden.

Samarbejdet med Menighedsråd o.a.

Foreningen samarbejder med menighedsrådene, som står bag Morten Reenbergs Gaard

Foreningen samarbejder med lokalsamfundet, kommunen, handelstandsforeningen, naboer, gerne med øvrige menighedsråd, Lokalrådet, museerne, turistorganisationen og foreningsliv

Vi er ambassadører i Møn Biosfære, vi har afholdt møde med den nye koordinator og fortalt om vores have og forening. Vi fortalte bl.a. om frøposerne som var et biosfære projekt i 2017, men hvor vi overtog de næstfølgende år.

Foreningen søger et nationalt og internationalt samarbejde med tilsvarende foreninger og gerne med statslige myndigheder.

Vi har i over 2 år samarbejdet med Jens Soelberg, som indsamler lægeplanter til en Biobank. Samarbejdet fortsætter, med lidt flere planter, foredrag og forhåbentlig med en udstilling i Stege. Jeg håber at Soelberg vil fortsætte med at besøge os i mange år.

I nogen tid har vi haft drøftelser med Liselund Fontænen – om klubhus. Bestyrelsen undersøger muligheder tæt ved Middelalderhaven, garagerne er ikke til salg, vi kan ikke få plads hos Brix-design. Vi har mange ønsker til et hus og lige pludselig finder vi en løsning-

Foreningens økonomi, budget og arbejdsplan

Foreningens økonomi hviler på kontingentindbetalinger, salg af planteprodukter, andre former for indtægter samt gaver og donationer.

Vores økonomi er god, i nogle år har vi lagt beløb til side, de skal bruges til noget stort, det fremgår af dokumenter, at vi henlægger, det skal evt. forklares til fondsansøgninger.

Vi har henlagt:

Henlægges 75.000

Henlægges 25.000

Henlægges 75.000

Henlægges 25.000

Henlægges 25.000 TA

Henlægges 25.000 i 2022

Til slut

Løgumkloster middelalderhave købte 300 potter med historiske planter
Vi samlede affald i Stege, Ren-Natur organiserede
Steffensen er startet på en ny "Kirkemur" - ved Havnestræde
Vi låner 2 kommunale kar, de tager imod havens gæster
Vi udgav Urtedragen – fin bog, også til voksne
På generalforsamlingen modtog vi STOR donation på 25.000
Salgsvognen står i venteposition
Vilde Møn skal have en donation fra os
Ny folder i år – efter 4 år
Vore skure fik træbeskyttelse – med farve i
Jens Soelberg sender hilsen – vi har lidt frø til ham.
Lokal sommertur i Stege – skønne planter og dejlige gule ærter.
Vi havde gæster, som var opkaldt efter Korsknapp, på tysk Gundelrebe = Gundelach
I årets løb kommer der mange mønter i vores mælkejunge
Lige nu har vi 1000 potteplanter klar til salg

Lars, Den 31. januar 2022

Referat fra foreningen historiske planters generalforsamling torsdag den 10. marts 2022, Stege bibliotek.

Pkt. 1, Valg af dirigent:

Formanden startede med at byde velkommen til de 19 fremmødte og gik derefter til pkt. 1 på dagsordenen for valg af dirigent og referent. Bestyrelsen anbefalede John Harpsøe som dirigent, John blev valgt enstemmigt. Inger Lise Harpsøe blev udpeget som referent.

John konstaterede at generalforsamlingen var lovlig indvarslet og beslutningsdygtig iht foreningens vedtægter

Pkt. 2, Fremlæggelse af årsberetning:

Formanden startede med at fortælle at foreningen pt er på 131 medlemmer og støttemedlemmer, deraf udgør de 30 medlemmer havelauget. Derefter blev årets gang i foreningen og middelalderhaven gennemgået detaljeret. Årsberetningen blev godkendt uden supplerende bemærkninger.

Pkt. 3, Fremlæggelse og godkendelse af regnskabet 2021:

Kasserer Jens Refstrup gennemgik de forskellige poster og uddybede bevægelserne på disse, incl. revisorernes godkendelse og bemærkninger. Regnskabet blev godkendt enstemmigt med bemærkninger, om at det var flot at foreningen evnede at sætte penge til side til større investeringer.

Pkt. 4, Fremlæggelse og godkendelse af arbejdsplan:

Arbejdsplanen er et dynamisk dokument. Formanden uddybede de nyheder der var kommet til den kendte arbejdsplan, bl.a. foreningens 10 års jubilæum i 2023, og en forhåbentlig kommende fornyelse af foreningens aftale med familien Steffensen. Arbejdsplanen blev enstemmigt vedtaget.

Pkt. 5 + 6, Fremlæggelse og godkendelse af budget, samt fastsættelse af kontingent for 2022:

Jens Refstrup fremlagde bestyrelsens budgetforslag for 2022, og Jens konstaterede at det var et meget forsigtigt budget. Meget er sket i det forløbne år, især Corona pandemien skubbede rundt på planer og beslutninger som har påvirket regnskabet for 2021. Foreningen fastholder de nuværende kontingent satser.

Budgettet og kontingentet blev enstemmigt vedtaget.

Pkt. 7, Valg til bestyrelsen og suppleanter hertil:

Nina Taber og Jens Refstrup var på valg og begge havde sagt ja til genvalg. Begge blev enstemmigt valgt med klapsalver til følge. Suppleant Morten Friis var valgt for et år, og udgår af bestyrelsen efter eget ønske.

Bestyrelsen ønskede ikke for nuværende en anden suppleant.

Pkt. 8, Valg af revisorer og revisorsuppleant:

Revisorer Stig Ryhl og Anders Jørgensen samt revisorsuppleant Kinner Hjerrild har alle sagt ja til genvalg. Alle 3 blev enstemmigt valgt. Også her med klapsalver.

Pkt. 9, Indkomne forslag:

Der var indkommet et forslag fra Gisela Sellner om nedsættelse af et festudvalg til afholdelse af vores 10 års jubilæum i 2023. Forslaget blev godkendt og flg. personer meldte sig under fanerne: Gisela, Kinner, William og Inger Lise

Pkt. 10, Evt.

- "Lais"s indlæg om ugens plante i lokal avisen blev rost.
- Niels kom med et bud på en bygning/grund tæt på middelalderhaven til et evt. klubhus. Formanden lovede at der vil blive kigget på huset om det kan komme i spil.
- Anna stillede spørgsmål til om hvad vi egentlig skal bruge et klubhus, ud fra at det skal holdes og koster penge!! Formanden udtalte at spørgsmålet er relevant og at der skal arbejdes yderligere med spørgsmålene for og imod.
- Der blev fra salen spurgt om der ikke i kommunen fandtes et lokale eller kælderrum som kunne dække behovet for et klubhus. Det skal undersøges ifm arbejdet om for og imod et eget klubhus.
- Inger og Kinner stillede spørgsmål til vores nuværende adgangsregler, især begrænsningen 18 år uden ledsager faldt ikke i god jord. Formanden lovede at tage emnet op på et af de næste bestyrelsemøder.

Da der ikke var flere kommentarer til Evt. afsluttede dirigenten med at afslutte generalforsamling og takke for god ro og orden.

Derefter var der poser der skulle laves til vores frø, samt et glas og lidt snacks.

13/03/22 ILH

Om os:

Foreningen Historiske Planter

Bestyrelse:

Nina Taber, Marie Oved, Inger Lise Harpsøe, Gisela Sellner, Jens Refstrup, Villiam Houman, Lars J Larsen

Formand Lars J Larsen, Rødstensvej 4, 4780 Stege

Larsjoernlarsen@gmail.com

29 64 13 48

Foreningens CVR 35343237
Kasserer Jens Refstrup
jensrefstrup@gmail.com
50 50 14 98
Konto i Møns Bank: 6140 4145668
Mobile Pay: 95592

Kontingent 225,- kr. for en husstand og 150,- kr. for et medlem
Støttemedlem 100,- kr. pr. år og 250,- kr. for erhverv og skoler ol.

Formand for havelauget, Inger Lise Harpsøe
Bogholder.florainder@gmail.com
40 41 50 55
Havelauget træffes i Middelalderhaven mandag og torsdag kl. 10-12

Hjemmeside: historiskeplanter.dk/
Facebookside: facebook.com/HistoriskePlanter
Middelalderhaven: middelalderhaven.dk/

Årsskrift "Althea": 2017 og 2018 og 2019 – 200,- kr. – 100,- kr. for medlemmer
Den korte Planteguide 125,- kr. med kort omtale og foto af vore 369 planter, rabat for medlemmer
Urtebogen koster 100,- kr.

Omvisninger, 400,- kr. for foreninger, grupper ol.

Middelalderhaven i Stege
Kirkepladsen 1, 4780 Stege
Der er altid adgang fra Kirkepladsen v. Morten Reenbergs Gaard og fra Havnestræde 14.

Arrangementer og aktiviteter i Middelalderhaven 2022

Havelauget træffes ml. marts og november mand. + torsd. Kl. 10-12

April

Foredrag med Jens Soelberg mandag den 4. april kl. 19 i MRG

Der bygges insekthoteller 21. april kl. 12.30 i m-haven, tilmelding til Lars

Maj

Plantefarvning i Middelalderhaven, lørdag den 7. maj kl. 13 – 17, tilmelding hos Karenn, en sms til 22760414 og 100,- kr. betales på dagen.

Frø PopUp i Middelalderhaven fredag den 13. maj kl. 10 – 13

Juni

Vi registrerer levende fortidsminder på Stege Vold, torsdag den 9 juni kl. 12.30

Vilde blomsters dag på Nyord, søndag den 19. juni kl. 11.00 – 14.00 – husk madpakke mv.

Juni – juli

Cremerkursus, 2 dage i Middelalderhaven, 150,- kr. betales forud

Tilmelding til Wiliam, på Ellenogwilliam.nyord@mail.tele.dk

Villiam skal have et par hjælpere, der er flere praktiske opgaver

Tirsdag den 28. juni kl. 17-19

Onsdag den 13. juli kl. 16-18

Juli

6 tirsdage – marked i Stege og i Middelalderhaven, kl. 11 – 16,

6 tirsdage – foredrag sammen med menighedsrådene kl. 11

Kage, kaffe og urtete, plantesnak med havens gæster

Tirsdag den 28/6 – 5/7 – 12/7 – 19/7 – 26/7 – 2/8

August

Frøindsamling Møns natur, biosfære Møn

Sommerudflugt

Ren-Natur, indsamling af skrald,

Folkemøde Møn den 19.-20. august

September

Sildemarked i Stege den 2.-3. sept.

Oktober

Æblernes Dag den 21. oktober

November – december

Julemarked